

Speelruimte Vleuten-De Meern

Advies sport en ontmoeten jongeren 12-18 jaar

Voorwoord

Vleuten-De Meern wil als wijk van Utrecht graag aan de slag met de speelruimte voor kinderen, jeugd en jongeren tot 18 jaar. Er komen via het initiatievenfonds ook veel aanvragen binnen die gaan over speelruimte. Bij de beoordeling van voorstellen tot wijziging van speelplekken lopen we tegen veel vragen aan. Welke doelgroepen houd ik aan op welke plek? Hoe zorg ik ervoor dat er ook in de toekomst voldoende speelruimte is? Welk toestel vervang ik wel en welk toestel niet? Hoe krijgen we meer grip op sport- en ontmoetingsplekken voor jongeren?

Spelen, sporten en ontmoeten is enorm belangrijk voor een gezonde ontwikkeling van kinderen, jeugd en jongeren. Er is dan ook een Utrechtse norm voor buitenspelen die ervoor moet zorgen dat er voldoende aanbod is. Hieraan zijn de plekken in Vleuten-De Meern getoetst. Op basis van de uitkomsten van de toets is door OBB adviseurs een advies gegeven. In dit advies wordt aangegeven hoe ervoor gezorgd kan worden dat de ruimte voor spelen, sporten en ontmoeten nu en in de toekomst goed aansluit op de doelgroepen. Daarmee kunnen voorlopig bovenstaande vragen in de praktijk gemakkelijker worden beantwoord.

OBB geeft in dit rapport achtergrondinformatie over behoefte van jongeren en advies over het type plek en de hoeveelheid plekken. Deze groep verdient in Vleuten-De Meern specifieke aandacht, want ook jongeren hebben recht op ruimte voor sport en ontmoeting in de openbare ruimte!

Hoe zijn we tot dit advies voor jongeren gekomen?

Voor het opstellen van dit advies zijn drie dagen inventarisatie en veldwerk gedaan. Op deze manier zijn de gebieden en de informele en formele speelruimte, de bereikbaarheid en de beeldkwaliteit 'ervaren'. Naast het scannen van de speelruimte zijn data gescand van plekken en kinderaantallen.

Bij het opstellen van het advies heeft een brede groep van zowel gemeentelijke als externe professionals bijgedragen aan de uitwerking te weten projectleiders, wijkagenten en wijkadviseurs van Vleuten-De Meern.

Met deze professionals zijn de onderzoeksresultaten besproken en is gezamenlijk nagedacht over oplossingen voor knelpunten in het voorzieningenniveau.

Samenvatting

Er zijn weinig handvatten geweest voor de speelruimteplanning tot nu toe. Hierdoor is gevoelsmatig 'wildgroei' van plekken ontstaan en is het overzicht of er voor alle doelgroepen in de gebieden voldoende speelruimte is, weg. Daar komt bij dat de budgetten waarmee gewerkt moet worden vaak beperkt zijn en vervanging alleen plaatsvindt als het toestel 'echt niet meer mee kan'. Er is nooit genoeg geld om een plek in zijn geheel te renoveren. Hierdoor is een deel van de speelplekken verouderd, sluiten deze niet meer aan op de doelgroepen en is de samenhang op de speelplek en tussen speelplekken weg. In onderstaande tabel is aangegeven hoe de huidige speelruimte zich verhoudt tot de gewenste situatie.

Gebied:	kinderen	jeugd	jongeren
Vleuten	😊	😊	😐
Haarzuilens	😊	😊	😊
Vleuterweide Noord, Oost en Centrum	😊	😞	😞
Vleuterweide West	😐	😞	😞
Vleuterweide Zuid	😐	😐	😞
Veldhuizen	😐	😐	😞
De Meern Noord	😊	😐	😞
De Meern Zuid	😊	😐	😐

😊 voldoende aanbod 😐 matig aanbod 😞 slecht aanbod

Er is duidelijk te zien dat het voor de kinderen nog wel te overzien is. Zij hebben immers minder ruimte nodig. Maar de jeugd en jongeren komen ruimte en kwaliteit tekort. Soms is er wel spelen/of sportruimte maar is deze onvoldoende ingericht om goed te functioneren.

In totaal hebben jeugd en jongeren 30 sportplekken die ze met elkaar moeten delen. Dat is 300 jeugdigen en jongeren per plek en het aantal jongeren neemt nog toe! Dit is ook te merken in het veld. Daarom wil de gemeente hier aan de slag met de jongerenvoorzieningen.

Speelvoorzieningenniveau

Het speelvoorzieningenniveau verschilt sterk per gebied. Dit komt doordat er verschil zit in de vraag- en aanbodkant bij verschillende doelgroepen. Het ene gebied heeft te weinig voorzieningen en het andere te veel in relatie tot de aanwezige doelgroepen.

Het knelpunt ligt voornamelijk bij de jeugd en jongeren. Er is te weinig ruimte en waar wel ruimte is moeten de jongeren deze delen met de jeugd, hondenbezitters, sportende volwassenen, recreatiegroen en dergelijke. Nadere omschrijving hiervan is te vinden onder [Jongerenscan](#).

De inrichting van de voorzieningen is onvoldoende afgestemd op de jeugd en jongeren. Het aanbod is eenzijdig en weinig uitdagend. Er is veel voetbalaanbod en weinig te doen voor de meiden.

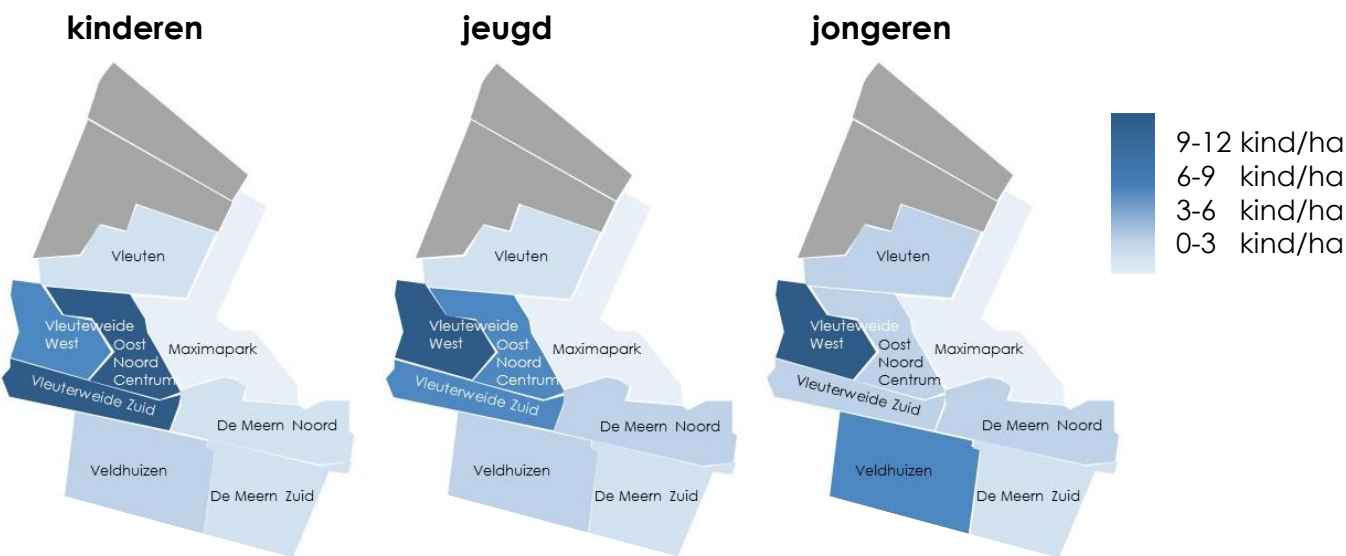
Deze inrichtingskwaliteit zit niet in de huidige kwantiteitsnormen voor spreiding van speelruimte. In dit advies wordt hier bij de [Visie jongeren](#) wel op ingegaan om hiermee ook in de kwaliteit een slag te kunnen maken.

Aantallen

Om uitspraken te kunnen doen over de kwaliteit en kwantiteit van de speelruimte zijn twee zaken belangrijk: de kinderaantallen en de ruimtelijke opbouw van een gebied. Hoe meer kinderen hoe groter de vraag naar speelruimte. Hoe hoger de kinderdichtheid hoe groter de gebruiksdruk.

Er is gekeken naar de doelgroep kinderen van 0 tot en met 18 jaar. Er wonen in totaal ruim 14.500 kinderen in Vleuten-De Meern. Er is een verdeling gemaakt in drie verschillende doelgroepen, gebaseerd op aangetoonde verandering in spelgedrag en spelbehoefte, zoals ook gebruikt in de Utrechtse speelvisie. Er zijn 4.300 **kinderen** van 0 tot en met 5 jaar, 4.900 **jeugdigen** van 6 tot en met 11 jaar en 4.800 **jongeren** van 12 tot en met 18 jaar.

De kinderaantallen verschillen sterk per gebied. Dit komt door de leeftijd en woningvoorraad van de gebieden. De kinderdichtheid varieert tussen de 7 kinderen per hectare in Vleuten en De Meern Zuid en 28 kinderen per hectare in Vleuterweide West. De kinderpiek van de jongere doelgroep is voorbij. Ook in Veldhuizen en Vleuterweide-West zijn er minder kinderen dan jeugd. De komende tien à vijftien jaar ligt de piek bij de jongeren. Het aantal stijgt daarbij nog van circa 4.800 naar 5.600 jongeren.

In de praktijk blijkt dat er een natuurlijke doorgroei is van de doelgroepen in een gebied. De kinderen worden jeugd, de jeugd wordt jongeren. Hiermee is redelijk goed te voorspellen hoe de kinderaantallen er de komende 5 tot 10 jaar uitzien. Zijn er grote reconstructies of wordt er gebouwd, dan komen er weer meer kinderen te wonen. In enkele gebieden is dit het geval.

periode	0-5 jr	6-11 jr	12-18 jr
nu	4.348	4.946	4.866
over 5 jaar	3.850	4.448	5.744
over 10 jaar	3.601	3.949	5.621

Ruimtelijke opbouw

Om uitspraken te kunnen doen over de kwaliteit en kwantiteit van de speelruimte zijn twee zaken belangrijk om te weten: de kinderaantallen en de ruimtelijke opbouw van een gebied. Hoe meer ruimte en variatie in de ruimtelijke opbouw hoe minder formele speelruimte (speelplekken) er nodig is om te voorzien in de vraag, omdat er informeel (zoals groen, pleintjes, stoepen, water, parken) al veel te doen is.

De speelruimte begint zodra een kind de deur uit stapt. Eerst in de tuin maar al snel op de stoep, straat en het veldje voor het huis en vanaf een jaar of 6 steeds verder de buurt in. De stoepen worden dan naast verblijfsruimte voor de kinderen de verplaatsingsruimte voor de jeugd. De jeugd struint door de buurt in de bosjes, op de pleintjes en grasveldjes en langs de waterkanten. Daar doen ze hun eigen ding. Doordat ze eigenlijk altijd samen met anderen spelen en spellen doen die ruimte vragen (voetbal, verstoppertje, fietsen) hebben ze wat meer ruimte nodig dan de kinderen. Bij het overgaan naar de brugklas is spelen minder stoer en vanaf 14 jaar is het een kwestie van wat sporten en ontmoeten op straat. De jongeren kiezen hiervoor hun eigen plekken op straat, afhankelijk van wat ze willen doen en de groepssamenstelling. In onderstaande kaartjes is op basis van ervaring, veldwerk en kaartmateriaal een indicatie gegeven van deze ruimte voor de verschillende doelgroepen.

Visie jongeren

Jongeren houden ervan om zelf te bepalen en te kiezen wat ze willen doen en met wie. Het aanbieden van gevarieerde jongerenplekken (van bankje tot skatebaan) in Vleuten – De Meern zorgt ervoor dat er voor alle jongeren iets te doen is. Jongeren horen erbij.

Informeel ontmoeten

Jongeren gaan samen op pad naar school, sport en andere plekken. Hiervoor spreken ze vaak af op strategische plekken op de route ernaartoe zoals een kruispunt of rotonde. Dit zijn eenvoudige plekken in de openbare ruimte waar ze even staan om elkaar op te wachten of afscheid te nemen. Soms willen ze even zitten en wat langer kletsen. Deze **kletsplekken** zijn vaak plekken met een bankje, muurtje of andere zitaanleiding. Bijvoorbeeld op een speelplek of op andere plekken in de buurt. Als er veel van dit soort plekken zijn is er automatisch ook meer spreiding van het ontmoeten van deze groepjes.

Formeel sporten en ontmoeten

Naast het informeel ontmoeten is er ook behoefte aan het meer formeel sporten en ontmoeten. Een **ontmoetingsplek**, ergens waar iets te zien of te doen is, werkt beter dan een voorziening waar dit niet het geval is. Aan het water of het strand, bij een sportplek of bij een supermarkt, snackbar of winkelcentrum bijvoorbeeld. In ieder geval is een ontmoetingsplek bij een sportplek een must, zodat je ook kunt uitrusten en de meiden een plek hebben om te kijken naar de stoere jongens.

Qua inrichting houden jongeren van variatie. Ze kunnen dan afhankelijk van de groepssamenstelling een plek opzoeken. Want op fiets en scooter komen ze overal. Op dit moment is het aanbod voornamelijk voetbal. Een goede **sportplek** biedt de mogelijkheid om meerdere sporten te beoefenen, heeft plekken om te rusten, zitten kijken en ontmoeten. Door de inrichting een uiterlijk te geven dat ook voor volwassenen en sportverenigingen aantrekkelijk is, zal de plek al snel door meerdere doelgroepen worden gebruikt. Als een buurtplek groot genoeg is, is het zeker goed om ook het sporten en bewegen voor jongeren mee te nemen op deze plek. Zeker op een druk bezochte plek reguleert het gebruik zich vaak goed. Anders is een specifiek aangewezen buurtsportplek een betere oplossing.

Wonen er veel jongeren in een gebied dan is een verwijsplek handig. De kans dat er een groep 's avonds laat nog wat wil hangen is dan namelijk groter. Een verwijsplek helpt dan overlast in de buurt te voorkomen omdat deze iets verder van de woningen ligt. De groepen die hier behoefte aan hebben, zijn groepen die het hele jaar door wel veel buiten zijn. Een droogstaplek en parkeermogelijkheid voor de auto is dan vaak ook gewenst.

Speelruimteadvies jongeren

Aangezien het grootste probleem ligt bij de jongeren wordt gestart met de Jongerenscan. Ze worden per gebied beschreven, omdat hiermee de gebiedsproblematiek inzichtelijk wordt. Ze komen in principe door heel Vleuten-De Meern (en ook Leidsche Rijn). Daarom is het plekkennetwerk op een Kaart weergegeven.

Jongerenscan

Vleuten

Haarrijn

Haarzicht

Vleuterweide

De Meern

Veldhuizen

Jongerenvoorzieningen Vleuten

In dit gebied gaat het aantal jongeren de komende jaren afnemen. Naar de toekomst toe kan het voorzieningenniveau dalen en uitgegaan worden van circa 500 jongeren. Er zijn dan 5 sportplekken met een ontmoetingsplek nodig, daarnaast nog 2 ontmoetingsplekken. Verder is het goed om 1 verwijsplek te hebben.

Vleuten	aantal jongeren	groetplek	kletsplek	ontmoetplek	verwijsplek	sportplek
Behoefte 2018	717	24	14	10	1	7
Behoefte 2028	505	17	10	7	1	5
Aanwezig 2018		voldoende	voldoende	8	1	5
Advies				10	1	6

Er zijn nu 5 sportplekken, maar deze zijn niet allemaal geschikt voor jongeren, omdat ze te dicht op de woningen liggen. Voorstel is om een nieuwe sportplek te maken aan de westkant van Vleuten, omdat hier weinig is. De skateplek met JOP in het Máximapark is een belangrijke plek voor zowel skaten als ontmoeten. Er wordt voorgesteld om op de sportplekken en daarbuiten in totaal 10 ontmoetingsplekken aan te bieden. Dit zorgt voor wat meer natuurlijke spreiding en opvang van aanloop uit Vleuterweide.

Jongerenvoorzieningen Haarrijn

Het gebied Haarrijn moet nog gerealiseerd worden. Naar verwachting komen hier bijna 200 jongeren te wonen. Onduidelijk is of er een goede sportplek in het gebied zelf is gepland.

Haarrijn	inschatting jongeren	groetplek	kletsplek	ontmoetplek	verwijsplek	sportplek
Geschatte behoefte bij gereedkomen	200	6	4	3	0	2

De prognose van het aantal jongeren laat zien dat bij gereedkomen van dit gebied naar verwachting 3 ontmoetingsplekken en 1 sportplek gewenst zijn. Dit moet gezien het aantal jeugdigen en jongeren samen een multifunctioneel ingerichte sportplek zijn waar meerdere sporten beoefend kunnen worden en ook randvoorzieningen voor de meiden zijn. De tweede plek kunnen de jongeren in de zomer vinden aan het strand. Daar komt voor hen, en andere jongeren uit Vleuten-De Meern, een aantrekkelijke plek. Dit is een extra verwijsplek. Voor het informeel ontmoeten lijkt voorsnag voldoende ruimte in en om het gebied.

Jongerenscan

Vleuten

Haarrijn

Haarzicht

Vleuterweide

De Meern

Veldhuizen

Jongerenvoorzieningen Haarzicht

Het gebied Haarzicht moet nog gerealiseerd worden. Naar verwachting komen hier circa 150 jongeren te wonen.

Haarzicht	inschatting jongeren	groetplek	klotsplek	ontmoetplek	verwijsplek	sportplek
Geschatte behoefte bij gereedkomen	150	5	3	2	0	1

De prognose van het aantal jongeren laat zien dat bij gereedkomen van dit gebied naar verwachting 2 ontmoetingsplekken en 1 sportplek gewenst zijn. Dit moet gezien het aantal jeugdigen en jongeren samen een multifunctioneel ingerichte sportplek zijn waar meerdere sporten beoefend kunnen worden en ook randvoorzieningen voor de meiden zijn. Uitloop is er in de zomer naar het strand van Haarrijn en enkele plekken in Vleuten. Voor het informeel ontmoeten lijkt vooralsnog voldoende ruimte in en om het gebied.

Jongerenvoorzieningen Vleuterweide

Het aantal jongeren in Vleuterweide gaat de komende jaren fors stijgen van circa 1.800 naar ruim 2.800 jongeren. Het wenselijk voorzieningenniveau stijgt hiermee naar 28 sportplekken met een ontmoetingsfunctie.

Vleuterweide	aantal jongeren	groetplek	klotsplek	ontmoetplek	verwijsplek	sportplek
Behoefte 2018	1814	61	36	24	4	19
Behoefte 2028	2805	94	56	38	5	28
Aanwezig 2018		voldoende	voldoende	10	3	11
Advies				36	5	28

In Vleuterweide wonen de meeste jongeren per hectare en er is ook nog eens weinig openbare ruimte. In Vleuterweide zijn ruim onvoldoende voorzieningen voor jongeren. Op dit moment zijn er 11 sportplekken waar jongeren ook echt terecht kunnen. Deze moeten ook nog eens gedeeld worden met de jeugd. Voorgesteld wordt om de sportplekken waar ruimte is in te richten voor een dubbele functie of de sportvoorzieningen hier wat uit te breiden, zodat ze ook geschikt zijn voor jongeren. Daarnaast zijn er 9 zoeklocaties aangewezen, waarvan 2 in het Máximapark en 4 al bestaande voorzieningen die nu niet openbaar toegankelijk zijn.

Jongerenscan

Vleuten

Haarrijn

Haarzicht

Vleuterweide

De Meern

Veldhuizen

Advies is om op korte termijn het voorzieningenniveau in Vleuterweide te verhogen. Dat maakt verwijzing gemakkelijker en zorgt voor een meer natuurlijke spreiding van jongeren over plekken. Naast de 10 op de bestaande sportplekken zijn er zeker nog 26 plekken nodig. Dit hoeven geen JOP's te zijn maar kan al in de vorm van een paar zitaanleidingen bij elkaar op een plek waar iets te zien of te doen is. Zie hiervoor ook de jongerenkaart Leidsche Rijn en Vleuten – De Meern.

Jongerenvoorzieningen De Meern

Het aantal jongeren in De Meern blijft de komende jaren ongeveer gelijk: rond de 1.200. Dit gebied zit in de staart van haar jongerenpiek. Het wenselijk voorzieningenniveau kan ingestoken worden op het niveau van 2028.

De Meern	aantal jongeren	groetplek	kletsplek	ontmoetplek	verwijsplek	sportplek
Behoefte 2018	1156	39	24	15	2	11
Behoefte 2028	1069	35	22	15	2	11
Aanwezig 2018		voldoende	voldoende	4	1	12
Advies				16	2	11

In De Meern Noord en Zuid zijn op dit moment 12 sportplekken en JOP's. Een van deze plekken is een tijdelijke plek in De Meern Zuid die vervalt bij woningbouw daar. 3 van de plekken zijn minder geschikt voor jongeren door de ligging dicht op de huizen of de beperkte ruimte. Deze plekken zijn bovendien ook nodig voor de jeugd als sportplek. Daarom wordt voorgesteld om 4 nieuwe plekken te zoeken, waarvan 2 in het Máximapark en 1 in het Meentpark.

De ontmoetingsvoorzieningen op de sportplekken zijn niet altijd voldoende. Slechts op 4 plekken zijn deze passend. In totaal wordt voorgesteld om 16 goede ontmoetingsplekken aan te bieden. Dus dit houdt in 12 nieuw in te richten locaties op bestaande plekken en de nieuw te vinden plekken.

Jongerenscan

Vleuten

Haarrijn

Haarzicht

Vleuterweide

De Meern

Veldhuizen

Jongerenvoorzieningen Veldhuizen

Veldhuizen zit in de staart van haar jongerenpiek. Het aantal jongeren daalt de komende jaren van ruim 1.100 naar ruim 900. Het wenselijk voorzieningenniveau kan ingestoken worden op het niveau van 2028.

Veldhuizen	aantal jongeren	groetplek	kletsplek	ontmoetplek	verwijsplek	sportplek
Behoefte 2018	1134	38	23	15	2	11
Behoefte 2028	956	32	19	13	2	10
Aanwezig 2018		voldoende	voldoende	9	1	4
Advies				15	2	10

In Veldhuizen zijn gezien het aantal jongeren ruim onvoldoende voorzieningen voor jongeren. Op dit moment zijn er 4 van de benodigde 10 sportplekken. Dit zijn ook nog plekken die gedeeld moeten worden met de jeugd. Echter deze 4 plekken zijn slechts deels geschikt en dienen beter ingericht te worden voor jongeren. Daarnaast wordt voorgesteld om 2 plekken waar veel ruimte is - maar nog geen inrichting voor jongeren - uit te breiden met voorzieningen voor jongeren. Ook zijn er drie zoekgebieden aangegeven in het Kloosterpark en op de wal langs de snelweg. Verspreid over het gebied liggen een aantal steigers en op enkele sportplekken zijn ook ontmoetingsvoorzieningen. Dit maakt dat er 9 ontmoetingsplekken zijn. Voorgesteld wordt om voor natuurlijke spreiding te zorgen door meer ontmoetplekken aan te bieden. In totaal is 15 plekken voldoende.

